

Universitatea Pedagogică de Stat "Ion Creangă"
Biblioteca Științifică

Identificarea bibliografică a documentelor. Elaborarea referințelor bibliografice pentru studiile efectuate

Svetlana BURLACU

Plan

1. Identificarea bibliografică a documentelor
2. Standardul Internațional ISO 690:2012
3. Referințe la documente publicate
4. Schema referințelor la publicații tipărite
  - monografie
  - contribuții din reviste și ziare
5. Referințe bibliografice la documente electronice
6. Ordonarea referințelor
7. Citări în text
8. Exemple

Identificarea documentelor

- **Identificarea documentelor** dintr-o bibliotecă este un proces important.
- Publicațiile se prezintă în așa fel ca utilizatorul să le identifice fără mari dificultăți.
- Identificarea presupune:
  - prelucrarea,
  - analiză minuțioasă a documentelor.
- **Prelucrarea documentelor** urmărește:
  - formularea concentrată și sistematizarea datelor și informațiilor obținute;
  - analiza unui document sau a unui grup de documente.
- **Analiza documentară** reprezintă:
  - o fază a procesului integrat;
  - o parte componentă a ei.

Identificarea documentelor

- În funcție de profunzimea analizei aplicate documentelor primare, informațiile extrase se pot clasifica în:
  - **descrierea bibliografică** cu informații bibliografice (indicative) care conțin:
    - ✓ elementele de referință (numele și prenumele autorului, titlul documentului);
    - ✓ datele de publicare, caracteristicile cantitative;
    - ✓ informații documentare care cuprind descrierea bibliografică cât și cea codificată într-un limbaj convențional a conținutului documentului (index CZU);
    - ✓ informații factive: un ansamblu de date exprimate în limbaj natural prin fraze, tabele, figuri... selectate din cuprinsul documentului.

Standardul Internațional ISO 690:2012

- **Standard** - document normativ de importanță primordială pentru biblioteci, stabilit și aprobat de un organism recunoscut (CT al OIS), care determină reguli, linii directoare sau caracteristici pentru activități.
- Standardul SM ISO 690:2012 **Informare și documentare. Reguli pentru prezentarea referințelor bibliografice și citarea resurselor de informare** este un rezultat comun al activității Comitetului Tehnic CT 1 “Biblioteconomie. Informare. Documentare” și Bibliotecii Științifice “Andrei Lupan” a AȘM.;
- **Aprobat** prin Hotărârea Institutului Național de Standardizare și Metrologie nr. 871-ST din 05.04.2012 și pus în aplicare din 30 aprilie 2012;

Standardul Internațional ISO 690:2012

- SM ISO 690:2012 Reprezintă traducerea versiunii engleze a standardului internațional ISO 690:2010 “Information and documentation. Guidelines for bibliographic references and citation to information resources.” o ediție revăzută și completată;
- **Anulează și înlocuiește** SM SR ISO 690:2005. Informare și documentare. Referințe bibliografice. Conținut, formă și structură și SM SR ISO 690-2:2005. Informare și documentare. Referințe bibliografice. Partea 2: Documente electronice complete sau părți componente;
- **Conține** recomandări privind alcătuirea referințelor bibliografice pentru toate tipurile de surse de informare în grafie latină.

Referințe la documente publicate

- **Sursa de informare**

- documentul propriu-zis;
- sursa primară de informare în cadrul documentului - pagina de titlu.
- coperta, caseta editorială de pe ultima pagină, oricare informație din interiorul documentului, în cazul lipsei paginii de titlu;

Referințe la documente publicate

- **Limba descrierii**

- limba descrierii este de regulă limba publicației (originalului).
- pentru articole sau alte lucrări, editate peste hotarele republicii, referințele publicațiilor cu caractere chirilice pot fi transliterate conform standardului SR ISO 9.

- **Exemplu:** PAMUZAC, N. G. Sovremennye aspekty ekonomiki i ekologii himiceskogo metoda zasity rastenij. In: Agricultura Moldovei. 2001, nr 3, pp. 18-20.

Referințe la documente publicate

▪ **Prezentarea autorilor**

- numele de familie, urmat de prenume și (sau fără) patronimic, după numele de familie se pune virgulă (,).
- Exemplu: Coșman, Sergiu – Sergiu Coșman.
- **unul, doi sau trei autori** ai unei lucrări, succesiunea autorilor este cea indicată pe foaia de titlu a lucrării, atorii sunt divizați prin semnul virgulă (,).

ISO 690:2012. În referința bibliografică, după posibilitate, se indică toți autorii publicației. Se admite însă și abrevierea “et al” după primul autor.

Referințe la documente publicate

- publicațiile, care au mai mult de 3 autori ca responsabilitate principală se menționează: primul, primii doi sau primii trei autori, celelalte nume pot fi omise. Atunci când se omit mai multe nume, omisiunea se evidențiază prin adăugarea abrevierii [et al.] sau [și al.].

ISO 690:2012. Începând cu cel **de-al doilea autor**, se admite înregistrarea prenumelui și numelui **fără inversare**. Numele autorului se separă prin **virgulă**. Numele ultimului autor este atașat de numele autorului precedent prin “și” (“and”).

Ex: GRIBINCEA, Alex, Svetlana IACHIM și Florin Iordache
Рябова, Е., К. Ецко и С. Рябов

Referințe la documente publicate

- **Date referitoare la publicare**

- *loc, editor* – date facultative

- *an* - data publicării este obligatorie.

- Exemplu: NICOLESCU, O., VERBONCU, I. Management. București: Ed. Economica, 1996. 407 p.

Se poate prezenta și astfel:

NICOLESCU, O., VERBONCU, I. Management. 1996.
ISBN 973-96795-9-5.

Referințe la documente publicate

▪ Numărul internațional standardizat

- ISBN - cod internațional de identificare al cărților, definit prin ISO 2108, reprezintă numărul internațional standardizat al cărții.
- ISBN atribuit documentului se reproduce sub formă indicată pe publicație.
- ISSN este un cod internațional de identificare a publicațiilor seriale, definit prin ISO 3297.
- ISMN este un cod internațional standardizat de identificare a publicațiilor muzicale tipărite, definit prin SR ISO 10957

ISO 690:2012. Pentru articole din **publicații seriale**, numărul standard este obligatoriu.

Referințe la documente publicate

▪ Abrevieri

➤ Prenumele și patronimicul pot fi reduse la inițiale, cu condiția că aceasta să nu producă confuzie cu privire la identificare (existența unei persoane cu nume de familie și inițiale identice).

• Exemplu: Rurac, Mihai Ion poate fi prezentat Rurac, M. I.

➤ Evidențiere și punctuație

• cu majuscule, caractere **Bold** sau *Cursiv*, la decizia persoanei care alcătuiește referința sînt evidențiate elementele principale (de bază);

Exemplu: ADĂSCĂLIȚEI, Mihai sau **Adăscăliței**, **Mihai** sau *Adăscăliței, Mihai*

Referințe la documente publicate

- fiecare element al referinței bibliografice trebuie clar separat de elementul următor printr-un semn de punctuație;
- înaintea specificării documentului gazdă se scrie: pentru caractere latine – “In:” - pentru caractere chirilice – “В:”

Exemplu:

PLEȘCA, M. Rolul imaginii de sine în procesul adaptării sociale la adolescenți. In: *Revistă de științe socioumane*. 2015, nr. 1(29), pp. 32-38. ISSN 1857-0119.

ЖЕЛЕСКУ, П. Соблюдение принципа гуманизации в преподавании психологии (на примере изучения темы «Внимание» курса общей психологии). В: *Гуманизация образования в России: сборник материалов региональной научной заочной конференции* (Магнитогорск, февраль 2014 г.). Магнитогорск: МаГУ, 2014, сс. 42-46.

Schema referințelor la publicații tipărite (monografie)

Responsabilitate principală	CUZNEȚOV, L.
Titlul	Consilierea și educația familiei. Introducere în consilierea ontologică complexă a familiei.
Date referitoare la publicare	Ch.: S. n.*, 2015.
Caracterizare cantitativă	489 p*.
Număr standard * facultativ	ISBN 978-9975-110-20-4.

Schema referințelor la publicații tipărite (monografie)

- Exemplu: CUZNEȚOV, L. *Consilierea și educația familiei*. Introducere în consilierea ontologică complexă a familiei. Ch.: S. n., 2015 (Tipogr. Primex-com SRL). 489 p. ISBN 978-9975-110-20-4.

ISO 690:2012 Pentru contribuții din monografii în desemnarea paginajului se folosește abrevierea “pp”. Termenul “In:” se utilizează numai pentru contribuții din monografii.

Ex.: CARTALEANU, E. O. O perspectivă didactică asupra schiței: comentariul sociocultural. În: Modele conceptuale de predare a textului epic. Ch.: S. n., 2012 (Tipogr. UPS. “I. Creangă”), pp. 138-148.

Schema referințelor la publicații tipărite (contribuții din reviste și ziare)

Responsabilitate principală	DIȚA, M., VÂRLAN, M.
Titlul	Autocontrolul, stabilitatea emoțională și comportamentul la preadolescenți.
Conjucția de legătură	In:
Documentul gazdă	Psihologie. Pedagogie specială. Asistență socială.
Data publicării	2014,
**Localizare ** obligatoriu	nr 1(34), pp. 1-7. ISSN 1857-0224.

Schema referințelor la publicații tipărite (contribuții din reviste și ziare)

- **Exemplu:** DIȚA, M., VÂRLAN, M. Autocontrolul, stabilitatea emoțională și comportamentul la preadolescenți. In: *Psihologie. Pedagogie specială. Asistență socială*. 2014, nr 1(34), pp. 1-7. ISSN 1857-0224.

ISO 690:2012 Pentru **articole din publicații seriale** se recomandă omiterea abrevierilor “vol.”, “nr.” și “pp.”. Numărul volumului se indică cu litere **aldine** și este urmat de numărul fasciculei **fără spațiu, între paranteze rotunde**.

Ex.: VERDEȘ, A. Motivația învățării la studenți. *Psihologie: revista științifico-practică*. 2012, 2, 47-52. ISSN 1857-2502.

Referințe bibliografice la documente electronice

Cărți electronice, baze de date: schema descrierii

<i>Responsabilitate principală</i>	Aparține autorului documentului, aranjat după numele de familie, urmat de cea mai apropiată abreviere;
<i>Titlul</i>	Se înregistrează exact cum este prezentat în sursă. Traducerea titlului poate fi adăugată între paranteze drepte;
<i>Tip de suport</i> <i>Ediție</i> <i>Loc de publicare</i>	Tipul de suport electronic trebuie prezentat între paranteze drepte, după titlu. De exemplu: [on-line], [CD-ROM],[disc];
<i>Editor</i> <i>Data de publicare</i> <i>Data actualizării / revizuirii</i> <i>Data citării</i>	Data citării se indică între paranteze drepte și trebuie să fie precedată de cuvântul "citat". De exemplu: [citat 18 noiembrie 2003], [citat 2002-09-23], [citat 14 aprilie 1999 GMT];
<i>Disponibilitate și acces</i> <i>(pentru documente online)</i>	Se va furniza informația necesară identificării și localizării sursei documentului citat. Aceste informații trebuie identificate prin expresia "Disponibil în". Adresa electronică se include între paranteze în unghi <>, care se neglijează în procesul de accesare.

Referințe bibliografice la documente electronice

Contribuții din reviste și ziare: schema descrierii

<i>Responsabilitate principală (a contribuției)</i>	
<i>Titlul (a contribuției)</i>	
<i>Conjunția de legătură</i>	In:
<i>Document gazdă</i>	Autorul și titlul documentului sau titlul publicației seriale
<i>Tip de suport</i>	
<i>Ediție</i>	
<i>Loc de publicare</i>	numai pentru contribuții din monografii
<i>Editor</i>	numai pentru contribuții din monografii
<i>Data de publicare</i>	numai pentru contribuții din monografii
<i>Data actualizării / revizuirii</i>	
<i>Data citării</i>	
<i>Localizare în cadrul documentului gazdă</i>	Anul și numărul fasciculei în care se află contribuția
<i>Disponibilitate și acces</i>	Obligatoriu numai pentru documente <i>on-line</i>

Exemple de referințe la documente electronice

- **Monografii**

HÂRNĂU, S, OHRIMENCO, S, CERNEI, G.
Tehnologiile informaționale și problemele globale ale dezvoltării societății [on-line]. Chișinău (MD), 2002. [citată 23 august 2003] Accesibil pe Internet: <URL: <http://www.ase.md/Inside/PersonalPagesRomCom.phtml>>

- **Baze de date**

FAOSTAT. Bază de date. Generator FAO. [On-Line]. Cerințe de sistem: Pentium PC; 32 MB RAM; 100 MB disk space; 486 PC; 16 MB RAM; 50 MB disk space, MS-Windows 95/NT; [citată 11 decembrie 2005]; Disponibil pe Internet: <URL: <http://apps.fao.org/default.htm>>

Exemple de referințe la documente electronice

- **Contribuții**

DUMITRESCU, Daniela. Evaluarea în biblioteci. In: UniBIB [On-Line]. 2002, Nr. 3 [citat 10 mai, 2002]. Accesibil pe Internet: <URL: <http://www.bcub.ro/articoledr.htm>>

- **Seriale**

UNIBIB [on-line]. Ed. la 2 luni. București, 2002 [Nr. 3, 22 mai 2002]. [citat 14.01.2003] Disponibil pe Internet: <URL: <http://www.bcub.ro/unibib.htm>>

Ordonarea referințelor

- În liste referințele sunt, de regulă, prezentate în **ordine alfabetică** a primului element sau într-o succesiune numerică, corespunzătoare ordonării citărilor în text.
- Publicațiile descrise cu caractere diferite (latine și chirilice) formează două rânduri alfabetice: cele cu caractere latine (românești și străine) un rând; cele cu caractere chirilice alt rând.
- Mai multe publicații ale *unui autor* pot fi expuse în simplă ordine alfabetică a *titlurilor* sau sunt prezentate în ordine invers cronologică a anului de editare.

Citări în text

- **Citarea** este o formă scurtă a referinței care permite identificarea publicației din care s-a extras citatul sau ideea comentată. Standardul ISO 690 propune 3 modalități de prezentare a referințelor publicațiilor din care sunt extrase citatele:
- Standardul presupune 3 modalități de prezentare a citărilor:
  - a) Referință inserată în text între paranteze rotunde;
  - b) Referință inserată în text între paranteze patrate cu indicarea sursei la finele lucrării în Bibliografie;
  - c) Referință adăugată textului ca notă de subsol.

Citări în text

a) Referință inserată în text între paranteze rotunde

Exemplu: “...concept integrator, educabilitatea concentrează premisele” (Cristea, S. Dicționar de pedagogie. Ch., 2000, p. 105).

b) Referință inserată în text între paranteze patrate cu indicarea sursei la finele lucrării în Bibliografie

Exemplu: “...concept integrator, educabilitatea concentrează premisele” [11, p. 105] sau [Cristea S., p. 105]

Citări în text

c) Referință adăugată textului ca notă de subsol

- **Exemplu:** Citare

“ ...Funcția economică a familiei orientează membrii adulți spre... ”¹

“ ...Fundamentele psihologice ale curriculumului concentrează relațiile... ”²

“ ...specifice vârstelor psihologice și școlare... ”³

---

¹Cuznețov, Larisa. Filosofia practică a familiei. Ch., 2013, p. 189.

²Cristea, S. Dicționar de pedagogie. Ch., 2000, p. 75.

³(Cristea, S. 2000, p. 25) sau Ibidem, p. 25.

NOTĂ: Pentru evitarea reproducerii integrate a referinței bibliografice se folosește termenul latin **Ibidem** (tot acolo, în limba rusă – “там же”), dar numai când următorul citat vine imediat după prima referință.

EXEMPLE

UN AUTOR

PALII, A. Cultura comunicării. Ch.:
EPIGRAF, 1999. 176 p.

DOI AUTORI

NICOLESCU, O., VERBONCU, I.
Management. București, 1996. 407 p.

TREI AUTORI

NEGURĂ, I., PAPUC, L., PÂSLARU, V.
Curriculum psihopedagogic universitar de
bază. Ch., 2000. 174 p.

MAI MULȚI DE TREI AUTORI

DONEA, V. și al. Ecologie și protecția mediului. Ch.: Centrul ed. al USM, 2002. 208 p.

FĂRĂ AUTOR

Anuarul statistic al Republicii Moldova
2005. Ch., 2005. 560 p.

AUTOREFERAT

CUZNEȚOV, L. Fundamente teoretice și metodologice ale educației pentru familie: autoref. al tezei de doc. hab. în pedagogie. Ch., 2005. 45 p.

TEZĂ

POTÂNGĂ, A. Asigurarea drepturilor omului în lumea contemporană: teză de doctor în drept. Ch., 2003. 139 p.

ARTICOL DIN ZIAR

Guțu, Ion. Învățământul superior
universitar: deziderate și preocupări. In:
Moldova Suverană. 2001, 15 iulie, p. 2.

ARTICOL DIN REVISTĂ

Drăgan, Zinaida. Probleme fundamentale a învățământului superior: permanență sau eșec.
In: *Intellectus*. 2001, nr. 2, pp. 37-39.

DOCUMENTE DIN PUBLICAȚII OFICIALE (I. HOTĂRÂRI)

Hotărârea Guvernului Republicii Moldova
cu privire la aprobarea Avizului asupra
proiectului de lege pentru modificarea Legii
Învățământului: nr. 1698 din 27.12.2002. In:
Monitorul Oficial al Republicii Moldova.
2002, № 185-189, p. 120.

(II. LEGI)

Lege pentru modificarea și completarea Legii învățământului nr. 547-XIII din 21 iulie 1995: nr. 1589-XV din 26. 12. 2002. In: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*. 2003, № 3-5, p. 11.

Mulțumim pentru atenție!